

Undervisningsforløb:

Lokalhistoriske kildepakker – Nørrebro og Nordvest (Skoleliv og arbejde)

Kildemateriale: Erindring nr. 1475 – Marie Jensen (periode: 1900-1945), 1969

Uddrag af Marie Jensens pensionisterindring fra 1969. Marie bliver født 13 juli 1894 i Store Torøje nede i Sydsjælland. Familien flyttede meget de første fem år af hendes liv, men som 5-årig endte Marie med at bo med sin familie i Korsgade 46 på Nørrebro.

Hun gik først på Kapelvejs skole (Kapelvej 44) i ca. et år og herefter begyndte hun på Hans Tavsens skole (nuværende Blågårdsskole) som var helt ny på dette tidspunkt.

Find den samlede erindring her: <https://kbharkiv.dk/permalink/post/18-1599>

Skoleliv

I mine første 5 år, flyttede vi meget, og endte 1899 i Korngade 46, København. Min Skoletid begyndte på den gamle Kapelvejens Skole, hvor jeg gik o. 1 år, hvorefter vi blev overført til den helt nye Horn Tømrergades Skole. På den gl. Skole havde jeg en oplevelse, som jeg den dag i dag aldrig har glemt. En lille kammerat kunne ikke gentage et ord rigtigt, så Lærinden blev rasende, løftede hende op i hendes lange fletning, lod hende dumpe ned på gulvet, og gav hende et Par Øretæver, så hun faldt skrigende om på gulvet.

Horn Tømrergades Skole, var en god skole. Vi lærte til fulde at regne, stave og skrive. Dengang blev Mellemskolen oprettet. Jeg fik en Seddel med hjem fra Lærinden, jeg kunde komme i Mellemskolen, jeg havde gode Lærer. Stolt og glad afleverede jeg Sedlen til mine Forældre, og fortalte, at der skulde man lære Tyk og Snylke o.s.v. Min Far havde en anden Mening, nej, det har du ingen Brug for, du skal ind og lære at lave en Gryde Mad og stoppe Hoser, det er mere nødvendigt.

På den Skole var der også noget, der gjorde dybt Indtryk på mig. I 4. Klasse (jeg gik i Skole fra kl. 1-6) havde vi Regning i sidste Time. Der var bomstille, da kom Lærinden farende med en Lineal, hvad Barnet havde gjort, aner jeg ikke; men - hun brækkede hendes Fingre helt bagover, og slog hende med Kanten af Linealen, så Pigen skreg af Smerte, hun joer op på Bænken og råbte "nu kan det minsandten være nok", hun tog fat i Lærinden. Frisure, og rev hendes løse Fletning af. Lærinden var lamslået, vi børn også, men Karla sprang over borde og bænke, til sit Hjem. Dagen derpå, var der Opgør på Inspektørens Kontor med Karlas Mor og Lærinden.

Min skoletid

begyndte på den gamle Kapelvejens Skole, hvor jeg gik ca 1 år, hvorefter vi blev overført til den helt nye Hans Tausensgade Skole. På den gamle skole havde jeg en oplevelse, som jeg den dag i dag aldrig har glemt. En lille kammerat kunne ikke gentage et ord rigtigt, så lærerinden blev rasende, løftede hende op i hendes lange fletning, lod hende dumpe ned på gulvet og gav hende et par øretæver, så hun faldt skrigende om på gulvet.

Hans Tausensgades skole var en god skole. Vi lærte til fulde at regne, stave og skrive. Dengang blev Mellemskolen oprettet. Jeg fik en seddel med hjem fra lærerinden, jeg kunne komme i mellem skolen, jeg havde gode evner. Stolt og glad afleverede jeg sedlen til mine forældre og fortalte, at der skulle man lære tysk og engelsk o.s.v. Min far havde en anden mening, "nej - det har du ingen brug for, du skal ud og lære at lave en gryde mad og stoppe hoser, det er mere nødvendigt. På den skole var der også noget, der gjorde dybt indtryk på mig. I 4. Klasse (jeg gik i skole fra kl 1-6) havde vi regning i sidste time. Der var bomstille, da kom lærerinden farende med en lineal, hvad barnet havde gjort, aner jeg ikke; men - hun brækkede hendes fingre helt bagover og slog hende med kanten af linealen, så pigen skreg af smerte, hun for op på bænken og råbte "nu kan det minsandten være nok", hun tog fat i lærerindens frisure og rev hendes løse fletning af, lærerinden var lamslået, vi børn også, men Karla sprang over borde og bænke, til sit hjem. Dagen derpå var der opgør på inspektørens kontor med Karlas mor og lærerinden.

(1)

Det næste var (sidste år jeg gik i skole) da Kong Frederik d. 8. sammen med Prinsesserne Dagmar og Thyra samt Prins Gustav besøgte skolen. Min klasse var i skolekøkkenet (noget helt nyt dengang), vi havde alle fået udleveret rene kapper, forklæder og grydelapper, og ordre til til at neje, når døren gik op, da der ville komme meget fornemme gæster. Køkkenet var i arbejde, mit bestod i at bage teboller, og da de var færdige, skulde jeg gå rundt, rundt og byde kongen med følge, da jeg kom til skoledirektør Sophus Bauditz, så han strengt på mig og sagde "byder du ikke din konge først". Jeg rødmede dybt og svarede "han har fået".

Jeg var glad for min skole. Jeg gik ind af 7. Klasse med gode kundskaber i Regning, Dansk og Skrivning. Min klasselærerinde Frk. Anne Bruun, var streng, men god og rar alligevel. Engang havde jeg skrevet "jeg skal Hjem", hjem med stort, hvor det skulde være med lille, den Fejl lavede jeg kun den ene Gang, idet Frk. Bruun satte sig på kanten af bordet, og bankede det ind i mit lille Hoved med Kridt, så jeg blev helt øm; men bortset fra den ene Gang, holdt jeg af hende. Ingen kunne som hun læse eventyr og historier.

Det næste var (sidste år jeg gik i skole), da Kong Frederik d. 8.

sammen med prinsesserne Dagmar og Thyra samt prins Gustav besøgte skolen. Min klasse var i skolekøkkenet (noget helt nyt dengang), vi havde alle fået udleveret rene kapper, forklæder og grydelapper og ordre til at neje, når døren gik op, da der ville komme meget fornemme gæster.

Køkkenet var i arbejde, mit bestod i at bage teboller og da de var færdige, skulle jeg gå rundt og

byde kongen med følge. Da jeg kom til skoledirektør Sophus Bauditz, så han strengt på mig og sagde "byder du ikke din konge først?" Jeg rødmede dybt og svarede "han har fået".

Jeg var glad for min skole. Jeg gik ud af 7. Klasse med gode kundskaber i regning, dansk og skrivning. Min klasselærerinde Frk. Anne Bruun, var streng men god og rar alligevel. Engang havde jeg skrevet, "jeg skal Hjem", hjem med stort, hvor det skulle være med lille, den fejl lavede jeg kun den ene gang, idet Frk. Bruun satte sig på kanten af bordet og bankede det ind i mit lille hoved med kridt, så jeg blev helt øm; men bortset fra den ene gang, holdt jeg af hende. Ingen kunne som hun læse eventyr og historier.

(1-2)

Arbejde

De første år i København var meget drøje for mine Forældre. Der var nemlig ingen arbejde, min Far var en af dem. Han prøvede noget af alt. Vi 3 ældste Børn fik Bypladser. Vi begyndte hos en gammel Kone, 10 øre om ugen, havde hun ingen penge, fik vi et stykke sukker, det vi skulde hente til hende var, hos Købmanden at købe 2 Lod Bønner (sådan kaldte hun det) $\frac{1}{4}$ høgget Sukker, og hos Bageren 1 stor Krydder. Næste Byplads 25 øre om ugen. Vi 3 ældste afløste hinanden efterhånden vi voksede til. Lønnen blev afløst,

(som en selvfølge) til Mor. Hør nu, hvad Mor fik for de 35 øre – 2 Potter skummet Mælk 6 øre, for 3 øre Fløde, og så skulde vi sige godt med Skind, (dengang kogte Mejeriet Fløden, den blev hældt op i store Fade, og så havde vi selv en lille Flødekande med) for 10 øre gammelt Brød, det var gerne Wienerbrød og Franskebrød, hos Viktualiehandleren for 10 øre blandet pålæg, det bestod gerne af nogle skiver spegepølse, filet og kødpølse.

Den sidste Plads jeg havde som Bypige, var i et Vaskeri, hos en gammel Kone i Evaldsgade, da var jeg 12 år. Vi var ikke vant til at møkke, det var om at gøre det, man blev sat til, så godt som muligt, og det var ikke så lidt, der blev budt sådan en lille Pige. Foruden at gå i Byen med Vasketøjet, måtte jeg trække Vridemaskine, hun rullede også for Folk, Rullen måtte jeg ligeså betjene. Jeg var så lille, at jeg måtte hoppe for at dreje Håndtaget op, Løn 2 kr. om ugen.

De første år i København var meget drøje for mine forældre. Der var mange uden arbejde, min far var en af dem. Han prøvede noget af alt. Vi tre ældste børn fik bypladser. Vi begyndte hos en gammel kone, 10 øre om ugen, havde hun ingen penge, fik vi et stykke sukker. Det, vi skulle hente til hende, var hos købmanden at købe 2 lod bønner (sådan kaldte hun det) $\frac{1}{4}$ pund hugget sukker og hos bageren 1 stor krydder. Næste byplads 25 øre om ugen. Vi tre ældste afløste hinanden, efterhånden vi voksede til. Lønnen blev afløst (som en selvfølge) til mor. Hør nu, hvad mor fik for de 35 øre – 2 pottes skummet mælk 6 øre, for 3 øre fløde og så skulle vi sige ”godt med skind” (dengang kogte mejeriet fløden, den blev hældt op i store fade og så havde vi selv en lille

flødekande med) for 10 øre gammelt brød, det var gerne wienerbrød og franskbrød, hos viktualiehandleren for 10 øre blandet pålæg, det bestod gerne af nogle skiver spegepølse, filet og kødpølse.

(2-3)

Den sidste plads jeg havde som bypige, var i et vaskeri hos en gammel kone i Evaldsgade, da var jeg 12 år. Vi var ikke vant til at møkke, det var om at gøre det man blev sat til, så godt som muligt og det var ikke så lidt, der blev budt sådan en lille pige. Foruden at gå i byen med vasketøjet, måtte jeg trække vridemaskine. Hun rullede også for folk, rullen måtte jeg ligeså betjene. Jeg var så lille, at jeg måtte hoppe for at dreje håndtaget op, løn 2 kr om ugen.

(3)

Nu er jeg blevet konfirmeret, og så skulde jeg, som min far sagde, ind og lære at lave en Gryde Mad, jeg kom ind at tjene hos en Vognmand inde i Schacksgade. De boede i Stuen, men - sådan en lille nykonfirmeret Pige som mig havde "Værelse" oppe på Pulterkammeret. Der var hverken Lys eller Varme, kun et klyp, der om Dagen kom ind af et lille Tagvindue, eller tændte

jeg et lille Skarvelys. Jeg var så bange for at ligge deroppe. Værten der ejede Ejendommen, boede henne på Loftsgangen, inden jeg steg tilbage, gik jeg ind på Gaden for at se, om han havde Lys, havde han ikke det, løb jeg hjem til Korsgade, og hentede min Mor og Bror, der gik med, for at følge mig op. Jeg var frygtelig bled af at være der, jeg måtte pænt sidde inde i køkkenet og spise, selv Vinterdage, når Vinduerne var frosset til. Lønnen var 10 Kr. om Måned.

Jeg spurgte min Mor, om jeg ikke måtte sige op, nej - man blev i sin 1 år Plads. Det gjorde jeg så; men - jeg blev der ikke én Dag længere.

Jeg var forskellige andre Steder; men - jeg var forlængst klar over, det var ikke i Huset, jeg skulde tjene mine Penge. Denne ydmygende Behandling, som var man en hel Idiot, kunne jeg ikke tage.

Nu er jeg blevet konfirmeret og så skulle jeg, som min far sagde, ud og lære at lave en gryde mad. Jeg kom ud at tjene hos en vognmand inde i Schacksgade. De boede i stuen, men sådan en lille nykonfirmeret pige som mig havde "værelse" oppe på pulterkammeret. Der var hverken lys eller varme, kun det lys, der om dagen kom ind af et lille tagvindue, ellers tændte jeg et lille stearinlys.

Jeg var så bange for at ligge deroppe. Værten, der ejede ejendommen, boede henne på loftsgangen. Inden jeg steg til vejrs, gik jeg ud på gaden for at se, om han havde lys; havde han ikke det, løb jeg hjem til Korsgade og hentede min mor og bror, der gik med for at følge mig op. Jeg var frygtelig ked af at være der, jeg måtte pænt sidde ude i køkkenet og spise, selv vinterdage, når vinduerne var frosset til. Lønnen var 10 kr om måneden. Jeg spurgte min mor, om jeg ikke måtte sige op, nej - man blev i sin plads 1 år. Det gjorde jeg så; men jeg blev der ikke én dag længere.

Jeg var forskellige andre steder; men jeg var forlængst klar over, det var ikke i huset, jeg skulle tjene mine penge. Denne ydmygende behandling, som var man en hel idiot, kunne jeg ikke tage.

(4)